

Na osnovu člana 11 stav 1, člana 14 stav 5 i člana 103 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 40/13, 56/13 i 02/17), Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, na sjednici održanoj dana dd.mm.yyyy. godine, donosi:

PRAVILNIK O RADIOAMATERSKIM KOMUNIKACIJAMA

UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se: način korišćenja radio-frekvencija koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radioamatera, ispitni program i način polaganja radioamaterskog ispita, dodjela pozivnih znakova, tehnički i drugi uslovi za upotrebu radioamaterskih stanica.

Član 2

Pojedini izrazi, u smislu ovog pravilnika, imaju sljedeća značenja:

1. *Radioamaterska stanica*: radio stanica koja radi u radio-frekvencijskim opsezima namijenjenim amaterskoj službi i amaterskoj satelitskoj službi.
2. *Radioamater*: fizičko lice koje se bavi radiotehnikom i radiooperaterstvom iz ličnih razloga i bez novčane naknade, a koje ima položen ispit za radioamater;e;
3. *Pozivni znak*: jednoznačni alfanumerički identifikacioni znak *kojim se identifikuje* rad radioamatera, udruženja radioamatera i radio stanice.

SAVEZ RADIOAMATERA CRNE GORE

Član 3

- 1) Savez radioamatera Crne Gore (u daljem tekstu: Savez) je udruženje radioamaterskih klubova, registrovano prema propisima Crne Gore, kojem je povjeren mandat da pruža administrativnu, tehničku i logističku pomoć u oblasti radioamaterizma u Crnoj Gori i kao takvo udruženje je dužno da zastupa zajedničke interese svih radioamatera.
- 2) Savez je dužan da pribavi saglasnosti Agencije na Statut Saveza i druga akta od važnosti za funkcionisanje Saveza.
- 3) Savez je dužan da uskladi svoj rad sa odlukama Agencije.
- 4) Savez je dužan da sve svoje aktivnosti sprovodi na transparentan način i čini ih javno dostupnim objavom na zvaničnoj internet stranici Saveza, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.
- 5) Savez je dužan da na svojoj zvaničnoj internet stranici objavi i druge bitne informacije kao što su: osnivačka akta Saveza, godišnje programe rada i finsnijske planove, godišnje izvještaje o radu i finansijske izvještaje, ažuran spisak upravljačkih organa i članova Saveza, zapisnike sa sjednica Skupštine i upravljačkih organa Saveza.

- 6) Savez je u dužan da obavijesti Agenciju o datumu i mjestu održavanja sjednica Skupštine Saveza u čijem radu Agencija može učestvovati preko svojih predstavnika, bez prava glasa.
- 7) Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije donese Uputstvo o organizovanju i polaganju ispita za radioamatere.
- 8) Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije utvrdi visinu iznosa naknade za pokriće troškova ispitnog postupka.

RADIOAMATERSKI KLUB

Član 4

- 1) Radioamaterski klub (u daljem tekstu: Klub) je udruženje radioamatera koje je registrovano prema propisima Crne Gore i koje se može učlaniti u Savez ili neko drugo udruženje klubova gdje zastupa interese svojih članova.
- 2) Klub se može učlaniti u Savez pod uslovom da ima najmanje 5 (pet) radioamatera koji imaju položeni ispit za radioamatere.
- 3) Klub može dobiti i koristiti pozivni znak samo ukoliko među njegovim članovima ima najmanje pet radioamatera koji imaju položen ispit za radioamatere i od kojih barem jedan ima položen ispit za A klasu.
- 4) Klub sve svoje aktivnosti sprovodi na transparentan način i čini ih javno dostupnim objavom na internet stranici Kluba, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.
- 5) Klub je u obavezi da na svojoj internet stranici objavi ažuran spisak članova Kluba.
- 6) Jedan radioamater ne može biti član dva ili više klubova istovremeno.

ISPIT ZA RADIOAMATERE

Član 5

- 1) Ispit za radioamatere (u daljem tekstu: Ispit) se polaže za A, N ili E klasu pred ispitnom komisijom koja se sastoji od predsjednika i 2 (dva) člana.
- 2) Savez i/ili Klub mogu organizovati pripremu kandidata za polaganje Ispita u skladu sa programom polaganja za pojedine klase.
- 3) Klub je dužan dostaviti Savezu zahtjeve za polaganje Ispita, sa predlogom datuma i mjesta održavanja Ispita i predlog člana Komisije koji je ujedno i član tog Kluba.
- 4) Predlog za održavanje Ispita koji sadrži mjesto i vrijeme održavanja Ispita, spisak kandidata koji polažu ispit, kao i predlog članova Komisije iz Saveza i Kluba, Savez dostavlja Agenciji najkasnije 15 dana prije predloženog dana održavanja ispita.

Član 6

- 1) Predsjednika i članove ispitne komisije rješenjem imenuje Agencija.
- 2) Predsjednik ispitne komisije je predstavnik Agencije, a po jednog člana komisije predlažu Savez i Klub koji je organizovao obuku kandidata za polaganje Ispita.
- 3) U slučaju kada je Savez organizovao obuku kandidata za polaganje Ispita, Savez predlaže dva člana komisije.

Član 7

- 1) Ispit se obavlja u skladu sa Uputstvom o organizovanju i polaganju ispita za radioamatere (u daljem tekstu: Uputstvo) koje donosi Savez uz prethodno dobijenu saglasnost Agencije.
- 2) Uputstvom se propisuje metodologija polaganja, način sprovođenja i ocjenjivanja Ispita.
- 3) Izvještaj o održanom Ispitu Komisija dostavlja Agenciji i Savezu, a ispitni materijal Savezu u roku od 7 dana od dana održavanja Ispita.
- 4) Savez je dužan da čuva ispitne materijale najmanje 3 godine, te da ih na zahtjev dostavi Agenciji.

Član 8

- 1) Savez je u obavezi da objavi odgovarajuću literaturu za polaganje Ispita, zajedno sa ispitnim pitanjima koja su u skladu sa programom polaganja za pojedine klase, na svojoj zvaničnoj internet prezentaciji, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.
- 2) Ispitni program, prema kojem se kandidati ispituju, dat je u Dodatku 1 ovog pravilnika.
- 3) Administrativne i tehničke poslove u vezi sa pripremom i održavanjem Ispita obavlja Savez samostalno ili u saradnji sa Klubom koji je organizovao obuku kandidata za polaganje Ispita i koji je podnio zahtjev za održavanje Ispita.

Član 9

- 1) Kandidat koji želi polagati Ispit mora podnijeti Savezu ili Klubu pismeni zahtjev za polaganje Ispita čiji formular je dat u Dodatku 2 ovog pravilnika.
- 2) Prilikom podnošenja zahtjeva za polaganje Ispita, kandidat plaća naknadu za pokriće troškova ispitnog postupka na žiro račun Saveza.
- 3) Ispit može polagati kandidat sa navršenih 12 godina.
- 4) Kandidat mlađi od 18 godina mora, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, priložiti i saglasnost roditelja ili staratelja datu pred notarom ili u sudu.

Član 10

- 1) Nakon položenog Ispita za A klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 iz Dodatka 4 ovog pravilnika.

- 2) Nakon položenog Ispita za N klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 iz Dodatka 5 ovog pravilnika.
- 3) Nakon položenog Ispita za E klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 ovog pravilnika.
- 4) Radioamateru A klase, Agencija izdaje CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/01 na obrascu datom u Dodatku 6 ovog pravilnika.
- 5) Radioamateru N klase, Agencija izdaje CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT ERC Report 32 na obrascu datom u Dodatku 7 ovog pravilnika.

KORIŠĆENJE RADIO – FREKVENCIJA NAMIJENJENIH AMATERSKOJ SLUŽBI

Član 11

- 1) Radio-frekvencije namijenjene amaterskoj službi koriste se na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (u daljem tekstu: Odobrenje) koje izdaje Agencija.
- 2) Odobrenje se izdaje na zahtjev pojedinca, Kluba ili udruženja klubova u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podzakonskim propisima.
- 3) U zavisnosti od klase koju posjeduje, radioamater koristi radioamaterske opsege u skladu sa odgovarajućim Planom raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radioamaterskoj službi.

Član 12

- 1) Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC), izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.
- 2) Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC) izdat u zemlji njegovog prebivališta, može se izdati Odobrenje, koje odgovara njegovoj radioamaterskoj klasi, i na osnovu kojeg može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera.
- 3) Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori čija država ne primjenjuje preporuke CEPT-a za radioamatere, može se izdati Odobrenje, na osnovu kojeg stiče pravo upotrebe radioamaterske stanice u Crnoj Gori pod uslovima propisanim za radiomatera N klase u vremenu ne dužem od godinu dana bez obzira koju klasu radioamater posjeduje u njegovoj državi. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera.

KORIŠĆENJE RADIOAMATERSKIH STANICA

Član 13

- 1) Radioamater, Klub ili udruženje klubova mogu postavljati i koristiti radioamatersku stanicu samo u skladu sa Odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija koje su namijenjene radioamaterskoj službi.
- 2) Klub ili udruženje klubova mora imenovati radioamatera koji je odgovoran za rad radioamaterske stanice.
- 3) Radioamater koji upotrebljava radioamatersku stanicu postavljenu od strane Kluba ili udruženja klubova može koristiti radio-frekvencijske opsege sa pravima i uslovima u skladu sa svojom radiomaterskom klasom ali ne i većim od onih propisanih za klasu koju posjeduje radioamater odgovoran za rad radiomaterske stanice.

POZIVNI ZNACI

Član 14

- 1) Pozivni znak za identifikaciju se sastoji iz stalnog i promjenljivog dijela.
- 2) Stalni dio pozivnog znaka (prefiks) je „4O“ koji je dodijeljen Crnoj Gori u skladu sa međunarodnim propisima.
- 3) Promjenljivi dio pozivnog znaka sastoji se od jedne cifre: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ili 9, koja se nalazi iza prefiksa, i jednog, dva ili tri slova engleskog alfabeta (sufiks).
- 4) Pozivni znak za identifikaciju utvrđuje se na sljedeći način:

<i>Br</i>	<i>Formula</i>	<i>Korisnik</i>
1	4O{0}[A..Z]	Savez
2	4O{0}[AA..ZZ]	Radioamater klase A, Klub, udruženje klubova
3	4O{0}[AAA..ZZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[AAA..AZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[BAA..BZZ]	Radio farovi iznad 30 MHz Automat
	4O{0}[CAA..CZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[DAA..DZZ]	Digitalni repetitori
	4O{0}[EAA..FZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[GAA..GZZ]	Gateway
	4O{0}[HAA..HZZ]	Radio farovi do 30 MHz, Automat
	4O{0}[IAA..KZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[LAA..LZZ]	Lokalni repetitori
	4O{0}[MAA..RZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[SAA..SZZ]	Repetitori SHF (1,2 GHz, 2,4 GHz)
	4O{0}[TAA..TZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[UAA..UZZ]	Repetitori UHF (432 MHz)
	4O{0}[VAA..VZZ]	Repetitori VHF (144 MHz)
	4O{0}[WAA..WZZ]	Klub, udruženje klubova
	4O{0}[XAA..XZZ]	Stanice za digitalne komunikacije
	4O{0}[YAA..YZZ]	BBS

	4O{0}[ZAA..ZZZ]	Klub, udruženje klubova
4	4O[1..9][A..Z]	Radioamater klase A, Klub, udruženje klubova
5	4O[1..9][AA..ZZ]	Radioamater klase A ili klase N, Klub, udruženje klubova
6	4O[1..9][AAA..ZZZ]	Radioamater klase A ili klase N ili klase E, Klub, udruženje klubova

Član 15

- 1) Agencija će u postupku izdavanja Odobrenja, podnosiocu zahtjeva dodijeliti pozivni znak.
- 2) Agencija, u postupku dodjele pozivnog znaka, može od Saveza zatražiti mišljenje u vezi sa predloženim pozivnim znakom.
- 3) Radioamateru se može dodijeliti samo jedan pozivni znak.
- 4) Klubu se može dodijeliti jedan pozivni znak, a u slučaju da Klub ima više aktivnih primopredajnih sekcija moguće je dodijeliti pozivni znak svakoj primopredajnoj sekciji ponaosob.
- 5) Klubu koji ima više aktivnih primopredajnih sekcija, Agencija može dodijeliti najviše dva pozivna znaka sa jednim slovom u sufiksu i to isključivo u svrhu takmičenja.
- 5) Agencija neće dodijeliti pozivni znak koji se odnosi na međunarodno usaglašene signale za opasnost, uzbunu i za hitne slučajeve kao što su: SOS, XXX, TTT, YYY, DDD, JJJ, MAYDAY, PAN ili Q pozivni znaci (QOA i QUZ).
- 6) Agencija neće dodijeliti pozivni znak čija kombinacija slova ima sličnosti sa signalima za nesreću, bezbjednost, uzbunu ili hitnost, kako bi se izbjegla moguća zabuna zbog emitovanja takvog pozivnog znaka.
- 7) Pozivni znaci sa cifrom 0 i sljedećom kombinacijom slova engleskog alfabeta u sufiksu: AN, BA, BD, BR, BP, CT, DG, GS, HN, KL, KO, MK, NK, PG, PL, PT, PV, PZ, RO, SN, TV, TZ, UL, ZB se mogu dodijeliti samo za potrebe opština u slučaju opasnosti, hitnih i vanrednih situacija i to na period dok takva situacija traje.
- 8) Jedinstvenu evidenciju izdatih pozivnih znakova vodi Agencija i istu objavljuje na svojoj internet stranici.

Član 16

- 1) Pozivni znak koji je već bio dodijeljen, može se dodijeliti drugom korisniku:
 - nakon isteka perioda od 5 godina od dana prestanka važenja Odobrenja, odnosno
 - nakon isteka perioda od 1 godine od dana prestanka korišćenja pozivnog znaka odobrenog za privremenu upotrebu.
- 2) Pozivni znak koji je već bio dodijeljen, može se dodijeliti drugom korisniku i prije isteka vremenskog perioda od 5 godina ukoliko prethodni korisnik tog pozivnog znaka da saglasnost pisanim putem.

EMITOVANJE POZIVNOG ZNAKA

Član 17

- 1) Pozivni znak se mora emitovati na početku i na kraju svake radio komunikacije. U slučaju radio komunikacije dužeg trajanja, pozivni znak će se emitovati na običnom jeziku (upotrebom Crnogorskih međunarodnih operativnih pravila i postupaka) ili Morzeovim kodom u vremenskim razmacima od najmanje 10 minuta. Tokom prenosa teleteksta ili slike, pozivni znak može se emitovati upotrebom posebne vrste emisije, u skladu sa međunarodnom praksom.
- 2) Ako radioamater upotrebljava radioamatersku stanicu na adresi koja nije navedena u Odobrenju, mora svom pozivnom znaku dodati sljedeće:
 - znak "/M" za telegrafiju, odnosno riječ "mobile" za telefoniju kada radi s pokretnom radioamaterskom stanicom u motornom vozilu ili na plovilu;
 - znak "/MM" za telegrafiju, odnosno riječi "maritime mobile" za telefoniju kada radi s radioamaterskom stanicom na plovilu;
 - znak "/AM" za telegrafiju, odnosno riječi "air mobile" za telefoniju kada radi s radioamaterskom stanicom na vazduhoplovu;
 - znak "/P" za telegrafiju, odnosno riječ "portable" za telefoniju kada radi s prenosnom radioamaterskom stanicom.

Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji na području Crne Gore upotrebljava radioamatersku stanicu mora koristiti pozivni znak u skladu s odredbama CEPT-a (HAREC), tako da na početku svog pozivnog znaka dodaje znak "4O/" za telegrafiju, odnosno riječi "4O stroke" za telefoniju, pri čemu njegov osnovni pozivni znak mora biti u skladu sa Aneksom 2 i Aneksom 4 Preporuke T/R 31-01 CEPT-a.

SADRŽAJ EMITOVANJA

Član 18

- 1) Radiokomunikacioni prenos između radioamaterskih stanica mora se odvijati običnim jezikom. Međunarodni amaterski kod i operativne skraćenice, koje su u međunarodnoj upotrebi, smatraju se običnim jezikom.
- 2) Radioamateri mogu prenositi poruke putem interneta drugim radioamaterima, isključivo uz pomoć posebnih radioamaterskih kodova.

Član 19

- 1) U radioamaterskim komunikacijama nije dozvoljeno:
 - razmjenjivati poruke koje se ne odnose na radioamatere, uz izuzetak poziva u slučaju nesreće ili opasnosti;
 - razmjenjivati poruke čiji sadržaj ugrožava odbranu i nacionalnu bezbjednost, ili sigurnost ljudskih života;
 - služiti se nepristojnim jezikom;

- komunicirati s radio stanicama koje nemaju ispravan pozivni znak ili koje ne emituju pozivni znak u propisanim intervalima;
 - upotrebljavati međunarodne signale za nesreću "SOS" ili "MAYDAY", osim u slučaju ako se nađu u takvoj situaciji;
 - prenositi muziku, druge vrste emitovane zabave ili bilo koju vrstu reklamiranja, uz izuzetak prenosa zvuka određene radio-frekvencije, koji je dozvoljen samo u svrhu ispitivanja i mjerenja u trajanju od najviše dvije minute;
 - emitovati signale nejasnog značenja ili pogrešne pozivne znake;
 - prenositi riječi treće strane koje nijesu javno izgovorene.
- 2) Sadržaj televizijskih, radio i faksimilnih prenosa mora biti ograničen na amaterske radio stanice kojima je dopušteno takvo emitovanje. Ovi prenosi ne smiju imati prirodu radio i televizijskih prenosa, ne smiju sadržati oglase i ne smiju biti namijenjeni javnosti.
 - 3) Emisije nemodulisanog ili nekodiranog nosioca dozvoljene su samo u kratkom trajanju i isključivo u svrhu ispitivanja ili podešavanja.

PRIJEM

Član 20

- 1) Nenamjerno primljeni signali ne smiju se bilježiti niti emitovati drugima.
- 2) Prilikom prijema poziva u pomoć u slučaju nesreće i opasnosti, radioamater mora odmah prekinuti vlastito emitovanje i uspostaviti komunikaciju s radio stanicom koja emituje poziv u pomoć.

DNEVNIK RADIOAMATERSKE STANICE

Član 21

- 1) Tokom rada radioamaterskom stanicom, radioamater mora voditi dnevnik radioamaterske stanice (u daljem tekstu: Dnevnik stanice), sa stranicama označenim po njihovom redosljedu, u koji se bilježe sve emisije čitljivim zapisom. Zapis svake emisije mora sadržati sljedeće podatke:
 - dan, mjesec i godinu;
 - početak i kraj radiokomunikacionog prenosa ili emisije prema koordiniranom univerzalnom vremenu (UTC);
 - upotrijebljeni radio-frekvencijski opseg ili tačnu frekvenciju;
 - vrstu emisije i snagu predajne stanice;
 - lokaciju i pozivni znak radioamaterske stanice sa kojom je uspostavljena komunikacija, ukoliko je ona razmijenjena tokom komunikacije;
 - potpis radioamatera koji je odgovoran za emisiju.
- 2) Dnevnik stanice može se voditi i uz pomoć računara, uz uslov da je obezbijeđena mogućnost štampanja Dnevnika stanice u svrhu kontrole.
- 3) Dnevnik stanice mora se čuvati najmanje godinu dana od dana zadnjeg zapisa emisije.

TEHNIČKI ZAHTJEVI ZA RADIOAMATERSKE STANICE

Član 22

- 1) Radiomaterska stanica mora se postaviti u skladu s važećim propisima.
- 2) Radiomaterska stanica tokom svog rada ne smije ometati rad drugih elektronskih komunikacionih sistema ili opreme, niti uzrokovati štetan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi.
- 3) Prilikom postavljanja radioamaterske stanice u naseljenom području, potrebno je uz Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, dostaviti i procjenu uticaja elektro-magnetnog zračenja na životnu sredinu, sa proračunom oblika i dimenzija zone nedozvoljenog zračenja za postojeće i novoprojektovano stanje u skladu sa važećom regulativom.
- 4) Radioamater mora posjedovati šemu električne instalacije svog predajnika i nacrt lokalne izrade fiksnog antenskog sistema, koje mora redovno usklađivati u slučaju nastanka promjena i mora ih pokazati ili dostaviti u svrhu nadzora, u skladu sa zakonom.

Član 23

- 1) Predajne radio-frekvencije moraju biti stabilne u mjeri u kojoj to omogućava stepen tehničkog razvoja radioamaterskih stanica. Granice radio-frekvencijskih opsega ne smiju se prekoračiti.
- 2) Sporedne emisije moraju se smanjiti na najmanju moguću mjeru. Srednja snaga svake sporedne komponente kojom predajnik napaja antenski vod mora biti:
 - za radioamaterske stanice koje rade u radio-frekvencijskim opsezima ispod 30 MHz:
 - najmanje 40 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom do 500 W;
 - manja ili jednaka 50 mW - za predajnike sa srednjom snagom preko 500 W;
 - za radioamaterske stanice koje rade u radio-frekvencijskim opsezima između 30 MHz i 960 MHz:
 - najmanje 40 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom manjom od 0,25 W;
 - manja ili jednaka 25 mW - za predajnike sa srednjom snagom do 25W;
 - najmanje 60 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom većom od 25 W;
 - za radioamaterske stanice koje rade u radio-frekvencijskim opsezima između 960 MHz i 17,7 GHz:
 - manja ili jednaka 100 μ W - za predajnike sa srednjom snagom manjom od 10 W;
 - najmanje 50 dB ispod srednje snage - za predajnike sa srednjom snagom većom od 10 W.
- 3) Prijemna oprema radioamaterske stanice ne smije stvarati smetnje u radio-frekvencijskim opsezima koji su namijenjeni za emitovanje radija i televizije (radio-difuzija), i to u iznosu većem od 4×10^{-9} W.

- 4) Predajna oprema radioamaterske stanice mora biti izgrađena na način da omogući smanjenje izlazne snage u slučajevima smetnje ili indukcije.

ANTENE I ANTENSKI VODOVI NA RADIOAMATERSKIM STANICAMA

Član 24

- 1) Antene i antenski vodovi na radioamaterskoj stanici moraju biti propisno postavljeni i održavani, u skladu sa pravilima elektrotehničke struke.
- 2) Antene i antenski vodovi na radioamaterskoj stanici moraju se graditi i postavljati na način da se osigura najmanje jedan metar udaljenosti između njihovih sastavnih dijelova unutar građevine i bilo kojeg dijela javne telekomunikacione instalacije. Međusobna udaljenost manja od jednog metra dopuštena je kod oklopljenih vodova, ako je zagarantovan rad bez smetnji.
- 3) Antenski sistemi izvan građevina moraju se postavljati na profesionalan način i u skladu sa tehničkim propisima. Priključni vodovi, koji prolaze preko javnih telekomunikacionih instalacija, mogu se postaviti samo uz saglasnost vlasnika tih instalacija.
- 4) Uzemljenja radioamaterskih stanica ne smiju se spajati sa javnim telekomunikacionim instalacijama.
- 5) Vlasnik radioamaterske stanice mora odmah i o vlastitom trošku izmijeniti antene, uzemljenja i priključne vodove ako oni onemogućavaju ili izazivaju opasnost prilikom postavljanja, rastavljanja ili izmjene javnih telekomunikacionih instalacija.
- 6) Potrebne saglasnosti druge strane (vlasnika građevine, pravne osobe nadležne za javne puteve i dr.) za postavljanje antena i priključnih vodova pribavlja vlasnik radioamaterske stanice.

ZAŠTITA RADIOAMATERSKIH STANICA OD ZLOUPOTREBE

Član 25

- 1) Radioamater je obavezan spriječiti svaku zloupotrebu radioamaterske stanice i preduzeti posebne mjere opreza u svrhu sprječavanja njene upotrebe od strane neovlašćenih osoba.

PRELAZNE ODREDBE

Član 26

- 1) Agencija će radioamaterima sa položenim ispitom za A klasu izdati CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/01 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 2) Agencija će radioamaterima sa položenim ispitom za N klasu izdati CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT ERC Report 32 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 3) Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za A klasu izda Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

- 4) Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za N klasu izda Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 5) Savez je dužan da propiše Uputstvo o organizovanju i polaganju Ispita za radioamatere, najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 6) Savez je dužan da propiše visinu iznosa naknade za pokriće troškova ispitnog postupka, najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 7) Klub je dužan da uskladi svoj rad sa odredbama ovog pravilnika u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 8) Savez je dužan da uskladi svoj rad i osnivačka i druga akta sa odredbama ovog pravilnika najkasnije u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.
- 9) Odobrenja za korišćenje radio-frekvencija namijenjenih amaterskoj službi izdata do dana stupanja na snagu ovog pravilnika važe do isteka roka na koji su izdata.
- 10) Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o radioamaterskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", broj 23/14).

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:
Podgorica, . godine

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
Predsjednik Savjeta
dr Šaleta Đurović

Dodatak 1

OBAVEZNI DIO ISPITNOG PROGRAMA

Obavezni dio ispitnog programa za A klasu je usaglašen sa CEPT preporukom T/R 61-02, obavezni dio ispitnog programa za N klasu sa ERC REPORT 32, a obavezni dio ispitnog programa za E klasu sa ERC REPORT 89.

I SADRŽAJ OBAVEZNOG DIJELA ISPITNOG PROGRAMA ZA A KLASU

a) TEHNIČKI SADRŽAJ

1. ELEKTRIČNA, ELEKTROMAGNETNA I RADIO TEORIJA
 - 1.1. Provodnost
 - 1.2. Izvori elektriciteta
 - 1.3. Električno polje
 - 1.4. Magnetno polje
 - 1.5. Elektromagnetno polje
 - 1.6. Sinusoidni signali
 - 1.7. Nesinusoidni signali, šum
 - 1.8. Modulirani signali
 - 1.9. Snaga i energija
 - 1.10. Digitalna obrada signala (DSP)

2. KOMPONENTE
 - 2.1. Otpornik
 - 2.2. Kondenzator
 - 2.3. Kalem
 - 2.4. Primjena i upotreba transformatora
 - 2.5. Dioda
 - 2.6. Tranzistor
 - 2.7. Disipacija toplote
 - 2.8. Druge komponente

3. ELEKTRIČNA KOLA
 - 3.1. Kombinacija komponenata
 - 3.2. Filtar
 - 3.3. Napajanje
 - 3.4. Pojačavač
 - 3.5. Detektor
 - 3.6. Oscilator
 - 3.7. Fazno zatvorena petlja (PLL)
 - 3.8. Diskretni vremenski signali i sistemi (DSP sistemi)

4. PRIJEMNICI
 - 4.1. Vrste prijemnika

- 4.2. Blok-dijagrami
- 4.3. Operacija i funkcija narednih faza u radu
- 4.4. Karakteristike prijemnika

- 5. PREDAJNICI
 - 5.1. Vrste predajnika
 - 5.2. Blok-dijagrami
 - 5.3. Operacija i funkcija narednih faza u radu
 - 5.4. Karakteristike predajnika

- 6. ANTENE I PRENOSNI VODOVI
 - 6.1. Vrste antena
 - 6.2. Karakteristike antena
 - 6.3. Prenosni vodovi

- 7. PROPAGACIJA (PROSTIRANJE RADIO TALASA)

- 8. MJERENJA
 - 8.1. Način mjerenja
 - 8.2. Mjerni instrumenti

- 9. SMETNJE I OTPORNOST NA ISTE
 - 9.1. Smetnje na elektronskoj opremi
 - 9.2. Uzrok smetnji na elektronskoj opremi
 - 9.3. Mjere zaštite od smetnji

- 10. SIGURNOST (BEZBJEDNOST)

- b) CRNOGORSKA I MEĐUNARODNA OPERATIVNA PRAVILA I POSTUPCI**
 - 1. FONETSKA ABECEDA
 - 2. Q-KOD
 - 3. OPERATIVNE SKRAĆENICE KOJE SE UPOTREBLJAVAJU U AMATERSKOJ SLUŽBI
 - 4. MEĐUNARODNE OZNAKE ZA NESREĆE, SAOBRAĆAJ U SLUČAJU OPASNOSTI I KOMUNIKACIJA U SLUČAJU PRIRODNIH KATASTROFA
 - 5. POZIVNI ZNACI
 - 6. FREKVENCIJSKI OPSEZI IARU-a
 - 7. DRUŠTVENA ODGOVORNOST I OPERATIVNA PRAVILA

- c) CRNOGORSKI I MEĐUNARODNI PROPISI U VEZI S AMATERSKOM SLUŽBOM I AMATERSKOM SATELITSKOM SLUŽBOM**
 - 1. RADIO PROPISI ITU-a (ITU-RR)
 - 2. PROPISI CEPT-a
 - 3. CRNOGORSKI ZAKONI I PODZAKONSKI PROPISI

II SADRŽAJ OBAVEZNOG DIJELA ISPITNOG PROGRAMA ZA N KLASU

a) TEHNIČKI SADRŽAJ

1. ELEKTRIČNA, ELEKTROMAGNETNA I RADIO TEORIJA
 - 1.1. Provodnost
 - 1.2. Izvori elektriciteta
 - 1.3. Radio talasi
 - 1.4. Audio i digitalni signali
 - 1.5. Modulisani signali
 - 1.6. Snaga

2. KOMPONENTE
 - 2.1. Otpornik
 - 2.2. Kondenzator
 - 2.3. Kalem (Zavojnica)
 - 2.4. Primjena i upotreba transformatora
 - 2.5. Dioda
 - 2.6. Tranzistor
 - 2.7. Oscilatorna kola

3. ELEKTRIČNA KOLA
 - 3.1. Filtri

4. PRIJEMNICI
 - 4.1. Vrste prijemnika
 - 4.2. Blok-dijagrami
 - 4.3. Način rada

5. PREDAJNICI
 - 5.1. Blok-dijagrami
 - 5.2. Način rada
 - 5.3. Karakteristike predajnika

6. ANTENE I ANTENSKI VODOVI
 - 6.1. Vrste antena
 - 6.2. Načini napajanja antena
 - 6.3. Prilagođenje

7. FREKVENCIJSKI SPEKTAR I PROSTIRANJE TALASA

8. MJERENJA
 - 8.1. Način mjerenja
 - 8.2. Mjerni instrumenti

9. SMETNJE I OTPORNOST NA ISTE
 - 9.1. Smetnje na elektronskoj opremi
 - 9.2. Uzrok smetnji na elektronskoj opremi
 - 9.3. Mjere zaštite od smetnji

10. SIGURNOST (BEZBJEDNOST)
 - 10.1. Ljudsko tijelo
 - 10.2. Mrežno napajanje
 - 10.3. Opasnosti
 - 10.4. Grmljavina

b) CRNOGORSKA I MEĐUNARODNA OPERATIVNA PRAVILA I POSTUPCI

1. FONETSKA AZBUKA
2. Q-KOD
3. OPERATIVNE SKRAĆENICE KOJE SE UPTREBLJAVAJU U AMATERSKOJ SLUŽBI
4. POZIVNI ZNACI

c) CRNOGORSKI I MEĐUNARODNI PROPISI KOJI SE ODNOSU NA AMATERSKU I AMATERSKU SATELITSKU SLUŽBU

1. RADIO PROPISI ITU-a (RR)
2. PROPISI CEPT-A
3. CRNOGORSKI ZAKONI I PODZAKONSKI PROPISI

III SADRŽAJ OBAVEZNOG DIJELA ISPITNOG PROGRAMA ZA E KLASU

a. PRAKTIČNI OPERATIVNI RAD

1. POZNAVANJE KONTROLA PRIJEMNIKA, PREDAJNIKA ILI PRIMOPREDAJNIKA
 - 1.1. Prekidač uključeno/isključeno, prekidač opsega, podešavanje frkvencije i displej, glasnoća, nivo snage i displej, pojačanje mikrofona, itd.
2. HF (KT) rad
 - 2.1. Podešavanje za USB i LSB rad
 - 2.2. Obavljanje inicijalnog poziva pozivanjem CQ
 - 2.3. Mogućnost ostvarivanja kontakta u prihvatljivoj formi, signal report, ime i informacije o stanici, itd. Na taj način pokazuje kako se uređaj koristi.
3. VHF rad
 - 3.1. Mogućnost ostvarivanja kontakta u prihvatljivoj formi, signal report, ime i informacije o stanici, itd. Na taj način pokazuje kako se uređaj koristi.
 - 3.2. FM rad
 - 3.3. Rad preko repetitora
4. DNEVNIK STANICE I PODACI KOJI SE UNOSE U NJEGA
5. POKAZIVANJE RAZUMIJEVANJA ANTENSKOG PRILAGOĐENJA I UPTREBA SWR METRA
 - 5.1. Razumijevanje važnosti tačnog prilagođenja
 - 5.2. Sposobnost korišćanja SWR metra i ATU u prilagođavanju antena na predajnik
 - 5.3. Koaksijalni konektori (vrste, djelovi)
6. UPOTREBA FONETSKOG ALFABETA I UOBIČAJENOG AMATERSKIH SKRAĆENICA I REČNIKA KAO NEOPHODNOG ZA RAD TAČKE B) I C) IZ OBAVEZNOG DIJELA ISPITA ZA A KLASU
7. IARU I CRNOGORSKI RADIO-FREKVENCIJSKI PLANOVI KOJI SE ODNOSU NA RADIOAMATERE
 - 7.1. Potreba za međunarodnom saradnjom u upotrebi frekvencijskog spektra
 - 7.2. Tumačenje tabela IARU i Crnogorskog radio-frekvencijskog plana
 - 7.2. Drugi korisnici radio spektra.

b. TEHNIČKI SADRŽAJ

1. OSNOVI
 - 1.1. Jedinice i simboli
 - 1.2. Električna kola
 - 1.3. Snaga i otpornost
 - 1.4. Omov zakon

- 1.5. Naizmjenična struja i napon
- 1.6. Frekvencija i talasna dužina
2. PREDAJNICI
 - 2.1. Blok šema jednostavnog predajnika
 - 2.2. Vrste modulacija
3. PRIJEMNICI
 - 3.1. Jednostavan prijemnik i detektor
4. ANTENSKI VODOVI I ANTENE
 - 4.1. Antenski vodovi, koaksijalni kabal i odgovarajući priključci
 - 4.2. Vrste antena : dipol, GP (ground plane), napajana na kraju
 - 4.3. Antensko prilagođenje
 - 4.4. Sklop za podešavanje antena (ATU)
 - 4.5. Stojeći talasi i SWR metri, izračena snaga i e.i.r.p.
 - 4.6. Vještačko opterećenje
5. PROPAGACIJA
 - 5.1. Prostiranje talasa
 - 5.2. Domet
 - 5.3. Jonosfera
 - 5.4. Dnevne promjene u prostiranju
6. ELEKTROMAGNETNE SMETNJE (EMC)
 - 6.1. Izvori smetnji
 - 6.2. Smanjenje uticaja smetnji
 - 6.3. Uzemljenje, vrste antena
 - 6.4. Snaga i vrste emisija
 - 6.5. Otpornost na smetnje
 - 6.6. Socijalni odnos
 - 6.7. Izvori pomoći
7. BEZBJEDNOST
 - 7.1. Visoki napon i struja
 - 7.2. Električni utikači i uzemljenje
 - 7.3. Incidenti i nesreće
 - 7.4. Lokacija antene
 - 7.5. Baterija
 - 7.6. Strujni udar
8. USLOVI ZA DOZVOLE I DOSTUPNOST FREKVENCIJSKOG SPEKTRA
 - 8.1. Radio komunikacije radi ličnog usvršavanja na nematerijalnoj osnovi
 - 8.2. Vrste dozvola
 - 8.3. Forma pozivnog znaka
 - 8.4. Zahtjevi za identifikaciju stanice
 - 8.5. Samo za komunikaciju sa drugim radioamaterima

- 8.6. Bez tajnih kodova sa nejasnim značenjima
- 8.7. Emitovanje i prenos muzike nije dozvoljen
- 8.8. Dozvola je lična
- 8.9. Pomjena adrese
- 8.10. Pravo inspekcije

Dodatak 2

ZAHTJEV ZA POLAGNJE ISPITA ZA RADIOAMATERE

Ime:	
Prezime:	
Br lične karte ili pasoša (JMBG):	
Mjesto rođenja:	
Adresa stanovanja:	
Kontakt tel/e-mail :	

Prijavljujem se za polaganje ispita za radioamatera:

A klase

N klase

E klase

Prijavljujem se za polaganje neobaveznog dijela za sticanje uslova za rad Morzeovim kodom.

Napomene:

- Ispit za radioamatera može polagati kandidat sa navršenih 12 godina.
- Kandidat mlađi od 18 godina mora uz zahtjev priložiti i saglasnost roditelja ili staratelja datu pred notarom ili u sudu.

(potpis podnosioca zahtjeva)

Mjesto: _____

Datum: _____

Savez radioamatera Crne Gore

UVJERENJE O POLOŽENOM ISPITU ZA RADIOAMATERA

X - KLASA

iz _____ rođen _____
položio je dana _____ u _____

ISPIT ZA RADIOAMATERA ___ KLASA

Članovi ispitne komisije

1. _____
 2. _____
 3. _____
- Predsjednik
Saveza radioamatera Crne Gore

Br. _____

Podgorica, _____

Dodatak 4

HARMONIZOVANI RADIOAMATERSKI ISPITNI SERTIFIKAT (HAREC)

u skladu sa CEPT preporukom T/R 61-02

HARMONISED AMATEUR RADIO EXAMINATION CERTIFICATE (HAREC)

BASED ON CEPT RECOMMENDATION T/R 61-02

CERTIFICAT D'EXAMEN RADIOAMATEUR HARMONISE (HAREC)

délivré sur la base de la Recommandation de la CEPT T/R 61-02

HARMONISIERTE AMATEURFUNK-PRÜFUNGSBESCHEINIGUNG (HAREC)

nach CEPT Empfehlung T/R 61-02

1. Uprava za izdavanje ili nadležni organ za izdavanje/The issuing Administration or responsible issuing Authority/L'Administration ou l'Autorité compétente/Die ausstellende Verwaltung oder zuständige Behörde

države/of the country/du pays/des Landes

ovim izjavljuje da je nosilac ovog sertifikata uspješno prošao radio amaterski ispit koji ispunjava uslove koje je postavila Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU). Položeni ispit odgovara ispitu opisanom u Preporuci CEPT T/R 61-02 (HAREC)./declares herewith that the holder of this certificate has successfully passed an amateur radio examination which fulfils the requirements laid down by the International Telecommunication Union (ITU). The passed examination corresponds to the examination described in CEPT Recommendation T/R 61-02 (HAREC)./certifie que le titulaire du présent certificat a réussi un examen de radioamateur conformément au règlement de l'Union internationale des télécommunications (UIT). L'épreuve en question correspond à l'examen décrit dans la Recommandation CEPT T/R 61-02 (HAREC)./erklärt hiermit, dass der Inhaber dieser Bescheinigung eine Amateurfunkprüfung erfolgreich abgelegt hat, welche den Erfordernissen entspricht, wie sie von der Internationalen Fernmeldeunion (ITU) festgelegt sind. Die abgelegte Prüfung entspricht der in der CEPT-Empfehlung T/R 61-02 (HAREC) beschriebenen Prüfung.

2. Ime imaoča/Holder's name/Nom du titulaire/Name des Inhabers

Datum rođenja/Date of birth /Date de naissance/Geburtsdatum

3. JMBG/Personal identification number/Persönliche identifikationsnummer/Numero d'identification personnel

4. Adresa/Address/Adresse/Anschrift

5. Subjekti koji službeno zahtijevaju informacije o ovom sertifikatu obraćaju se za informacije nacionalnim tijelima ili administraciji naznačenoj ispod.

Officials requiring information about this certificate should address their enquiries to the issuing national Authority or the issuing Administration indicated below.

Les autorités officielles désirant des informations sur ce document devront adresser leurs demandes à l'Administration ou à l'Autorité nationale compétente mentionnée ci-dessous.

Behörden, die Auskünfte über diese Bescheinigung erhalten möchten, sollten ihre Anfragen an die genannte ausstellende nationale Behörde oder die ausstellende Verwaltung richten.

Potpis/Signature/
Signature/Unterschrift

Pečat/Official stamp/
Cachet Officiel/Offizieller Stempel

Dodatak 5

RADIOAMATERSKI ISPITNI SERTIFIKAT
u skladu sa CEPT ERC Report 32
AMATEUR RADIO EXAMINATION CERTIFICATE
BASED ON CEPT ERC REPORT 32
CERTIFICAT D'EXAMEN RADIOAMATEUR
délivré sur la base de la CEPT ERC Report 32
AMATEURFUNK-PRÜFUNGSBESCHEINIGUNG
nach CEPT ERC Report 32

1. Uprava za izdavanje ili nadležni organ za izdavanje/The issuing Administration or responsible issuing Authority/L'Administration ou l'Autorité compétente/Die ausstellende Verwaltung oder zuständige Behörde

države/of the country/du pays/des Landes

ovim izjavljuje da je nosilac ovog sertifikata uspješno prošao radio amaterski ispit koji ispunjava uslove koje je postavila Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU). Položeni ispit odgovara ispitu opisanom u ERC Report 32./declares herewith that the holder of this certificate has successfully passed an amateur radio novice examination which fulfils the requirements laid down by the International Telecommunications Union (ITU). The passed examination corresponds to the examination described in ERC Report 32./certifie que le titulaire du présent certificat a réussi un examen de radioamateur conformément au règlement de l'Union Internationale des Télécommunications (UIT). L'épreuve en question correspond à l'examen décrit dans le rapport "ERC Report 32"/erklärt hiermit, daß der Inhaber dieser Bescheinigung eine Amateurfunkprüfung erfolgreich abgelegt hat, welche den Erfordernissen entspricht, wie sie von der Internationalen Fernmeldeunion (ITU) festgelegt sind. Die abgelegte Prüfung entspricht der im ERC Report 32 beschriebenen Prüfung.

2. Ime imaoca/Holder's name/Nom du titulaire/Name des Inhabers

Datum rođenja/Date of birth/Date de naissance/Geburtsdatum

3. JMBG/Personal identification number/Persönliche identifikationsnummer/Numero d'identification personnel

4. Adresa/Address/Adresse/Anschrift

5. Subjekti koji službeno zahtijevaju informacije o ovom sertifikatu obraćaju se za informacije nacionalnim tijelima ili administraciji naznačenoj iznad.

Officials requiring information about this certificate should address their enquiries to the issuing national Authority or the issuing Administration as indicated above.

Les autorités officielles désirant des informations sur ce document devront adresser leurs demandes à l'Autorité nationale compétente mentionnée ci-dessous.

Behörden, die Auskünfte über diese Bescheinigung erhalten möchten, sollten ihre Anfragen an die genannte ausstellende nationale Behörde oder die ausstellende Verwaltung richten.

Potpis/Signature/
Signature/Unterschrift

Pečat/Official stamp/
Cachet Officiel/Offizieller Stempel

